

Česko – Lichtenštejnsko DNES

Historický spolek Liechtenstein, o. s.

VLÁDNOUCÍ LICHTENŠTEJNSKÝ KNÍŽE OSLAVIL 70. NAROZENINY

Kníže Hans-Adam II. zajistil své zemi druhou nejvyšší životní úroveň na světě

Vaduz 14. února 2015: Vládnoucí lichtenštejnský kníže Hans-Adam II. oslavil 70. narozeniny. Za jeho více než pětadvacetileté vlády se HDP země zvýšil o 200 procent a malé knížectví s 38 tisíci obyvatel se stalo zemí s druhou nejvyšší životní úrovní na světě.

Lichtenštejnsko v obou světových válkách neutrální a v roce 1939 neuznalo vznik protektorátu Čechy a Morava, bylo všech 38 lichtenštejnských občanů majících majetek v Československu v roce 1945 označeno za Němce a jejich movitý i nemovitý majetek byl zkonfiskován.

Lichtenštejnové tak přišli o 80 procent majetku a rod i stát se dostal do hluboké finanční krize. Československo a Lichtenštejnsko se poté navzájem neuznávaly více než 60 let. Lichtenštejnové finanční krizi překonali až začátkem 70. let. Do té doby museli prodat část pozemků v Rakousku nebo některá cenná díla ze svých uměleckých sbírek.

Reforma státu a rodinného majetku

V roce 1970 Hanse-Adama jeho otec pověřil reorganizací správy rodinného majetku, kam patřily rozsáhlé polnosti a lesy v Rakousku, válkou poškozené vídeňské paláce a také rozsáhlé umělecké sbírky. Rodinný majetek soustředil v nadaci Liechtenstein Global Trust.

Majetek rodiny začal růst a nyní se odhaduje na čtyři až šest miliard eur. Rovněž jím reorganizovaná Bank in Liechtenstein, vlastněná knížecí rodinou, se pod novým názvem LGT Bank stala respektovanou privátní bankou, která postupně expandovala do více než desítky zemí světa. Dalším úkolem pro Hanse-Adama byly přípravy na převzetí role hlavy státu, proto ho jeho otec jmenoval roku 1984 regentem. Korunní princ plnil všechny úkoly vládnoucího knížete. V říjnu 1989 zemřela jeho matka a o necelý měsíc později i otec. Princ se stal hlavou státu - Hansem-Adamem II. vládnoucím knížetem z Liechtensteinu.

Přes počáteční odpor politiků a části voličů se mu podařilo v roce 1990 prosadit vstup do OSN a Evropského hospodářského prostoru, který byl strategicky důležitý pro zemi velmi závislou na exportu. K velvyslanectvím v Bernu a Vídni Vaduz přidal další zastupitelské úřady.

Lichtenštejnský kníže Hans-Adam II. na oficiálním portrétu

Hans-Adam se narodil 14. února roku 1945 v Curychu jako prvorozený syn lichtenštejnského knížete Františka Josefa II. V té době rodině začínalo nelehké období. Ačkoli bylo

Prakticky po celá 90. léta čelil kníže požadavkům na omezení svých pravomocí. Někteří extrémní politici z něho chtěli udělat pouze formálního panovníka, jehož jediným úkolem by byla reprezentace země. Hans-Adam II. naopak prosazoval přímou demokracii a pro sebe pravomoci, které by mu umožnily vyvažovat krátkodobé cíle politiků, bránit menšiny a především dlouhodobé zájmy knížectví a všech jeho občanů. Kdyby je nedostal, byl připraven vzdát se vlády a odstěhovat se s rodinou do Rakouska.

Princ Hans-Adam na fotografii z roku 1974

Přímá demokracie v Lichtenštejnsku

Krizi vyřešilo 16. března 2003 referendum, ve kterém se většina obyvatel vyslovila pro posílení role svého knížete. Ten tak může vetovat jakýkoli zákon. Přehlasovat ho může pouze referendum, které iniciuje vláda, parlament nebo samotní občané.

Kníže Hans-Adam II. prosazuje již od počátku 90. let decentralizaci politické moci na úroveň obcí a regionů. Za optimální považuje, pokud si stát nechá pouze ty funkce, které nikdo jiný nemůže vykonávat lépe, tedy například obranu, zahraniční politiku a soudnictví. Velký důraz klade také na školství, jehož úroveň patří k nejlepším na světě. Jestliže v roce 2012 činil průměrný plat v Lichtenštejnsku 6380 švýcarských franků, pracovníci ve školství měsíčně brali 9365 franků. To je o zhruba tisíc franků více než například v tamním finančním sektoru. Právě díky vysokým platům si školy mohou vybírat ty nejlepší učitele.

Loni v listopadu kníže oslavil čtvrtstoletí své vlády. Ta je vedle rychlého zvyšování celkové ekonomické úrovně země charakteristická nárůstem počtu obyvatel. Hrubý domácí produkt se rychle zvyšuje již od 70. let, a tento růst je tažen zejména strojírenstvím. Za vlády knížete Hanse-Adama II. se HDP zvýšil o více než 200 procent a země se vyhoupla na druhou příčku v žebříčku zemí podle HDP na obyvatele (158.976 USD/obyv., 2012).

Kníže Hans-Adam II. s manželkou kněžnou Marií (2012)

Průmysl motorem ekonomiky

Na strojírenství nyní připadá okolo 38 procent HDP, což je například o 10 procentních bodů více než v Německu. Tento sektor zaměstnává téměř 40 procent pracovníků. V zemi sídlí více než čtyři tisíce firem, z toho je přibližně 600 průmyslových. Podle statistiky z roku 2012 bylo v zemi ovšem jen 17 firem, které měly více než 250 zaměstnanců a 85 pak mělo mezi 50 až 249 zaměstnanci.

Finanční sektor je ve srovnání se Švýcarskem nebo Lucemburskem velmi malý - celková bilanční suma dosahuje „jen“ 120,2 miliard švýcarských franků. Na tvorbě HDP se finančnictví podílí 24 procenty.

Minimální byrokracie, srozumitelné a rychle vymahatelné zákony stojí za nízkými daněmi. Ty, společně s vysokou úrovní školství, sociální i zdravotní péčí a výhodnou pozicí země, se podílejí na vysoké atraktivitě knížectví pro investory, i pro obyvatele. Jejich počet se za posledních 25 let zvýšil zhruba o čtvrtinu na současných 38 tisíc.

Na tento nárůst má částečně vliv zvyšující se počet cizinců s dlouhodobým pobytem. Těch je nyní 25 procent, v roce 1945 jich přitom bylo jen 16 procent. V Lichtenštejnsku v roce 2013 pracovalo 36 224 zaměstnanců, z nichž více než polovina dojížděla z okolních zemí (90 procent ze Švýcarska a Rakouska). Nezaměstnanost v zemi se pohybuje okolo 2,3 procenta.

Dalších 30 tisíc lidí zaměstnávají lichtenštejnské firmy v zahraničí, včetně České republiky (220 pracovníků, obrat 1 mld. korun). Nejvíce zaměstnanců v zahraničí má společnost Hilti – okolo 20.000.

LIECHTENSTEIN BUSINESS DAY NA VYSOKÉ ŠKOLE EKONOMICKÉ V PRAZE

Dne **29. dubna 2015 od 12.45** se bude na Vysoké škole ekonomické v Praze konat Liechtenstein Business Day. Cílem tohoto semináře je seznámit jeho účastníky s ekonomikou a hospodářskou politikou Lichtenštejska. Seminář je přístupný veřejnosti.

Přednášejícími na semináři budou:

- Petr Dvořák, prorektor VŠE v Praze
- Georg Sparber, rada velvyslanectví Lichtenštejska v České republice
- Pavel Juřík, předseda HSL
- Josef Ziedler, generální ředitel Hilti Czech
- Petr Bohuslav, generální ředitel Hoval s. r. o.
- Tomáš David, generální sekretář Czech Top 100

Program semináře naleznete na www.vse.cz a www.hs-liechtenstein.cz

Průmyslová zóna u městečka Schaan v Liechtenštejsku

ÚSPĚŠNÝ ROK PRO HILTI

Vaduz 9. ledna 2014: Lichtenštejsná firma Hilti dosáhla v roce 2014 mimořádně dobrých hospodářských výsledků. Při růstu tržeb o 7,5 % na 4,5 miliardy švýcarských franků, vzrostl provozní zisk společnosti o 27 % na 537 milionů franků. Čistý zisk Hilti dosáhl 426 milionů švýcarských franků (+ 40%)

V Evropě se tržby zvýšily o 3,5 %, v Severní Americe o 9,5 %, v Latinské Americe o 14,6 % a ve východní Evropě, Středním Východě a Africe o 14,9 % a v Asii o 10,6 %. Společnost Hilti zaměstnává v zahraničí asi 20.000 pracovníků, z toho asi 160 v České republice.

Hilti patří mezi světové leadery v sektoru malých i velkých stavebních nástrojů, zařízení a dalších technologií. V roce 1941 ji v Lichtenštejsku založili bratři Martin a Eugen Hilti.

Rodinná nadace Martin Hilti Family Trust patří mezi významné evropské sponzory vědy, kultury, školství a sociálních projektů. www.hilti.com

VOLEBNÍ VALNÁ HROMADA HISTORICKÉHO SPOLKU LIECHTENSTEIN

Praha 6. února 2015: Dne 6. února 2015 se v Praze konala valná hromada HSL. Setkání členů bylo současně volebním. Valná hromada byla usnášeníschopná.

Všichni účastníci schválili zprávu předsedy o činnosti HSL a návrh jeho činnosti na léta 2015-2019. Zpráva i plán činnosti HSL do roku 2019 jsou k dispozici na internetových stránkách spolku: www.hs-liechtenstein.cz v sekci „O nás“.

Výkonný výbor byl zvolen v dosavadním složení, na další pětileté volební období:

Předseda: Ing. Pavel Juřík
Místopředseda: PhDr. Marek Vařeka, Ph. D.

Členové Výkonného výboru:
PhDr. František Honzák, JUDr. Ondřej Horák, Ph. D.

KNIHY A ČASOPISY

Vyškovský sborník VIII.

Matouš Jirák je autorem článku *Jubilejní památníky knížete Jana II. z Lichtenštejna*, který podrobně pojednává o tzv. jubilejních kamenech knížete Jana II. (1840-1929). Tyto kameny byly vybudovány na lesních pozemcích všech panství Liechtensteinů v zemích Koruny české a v Rakousku, na památku 40. a 50. výročí jeho vlády. Většina z nich se dochovala dodnes.

Sborník Moravského zemského archivu v Brně, Státního okresního archivu Vyškov, 2011, str. 95-211

Další informace o tzv. jubilejních kamenech zájemci naleznou také na : www.jubilejnikameny.euweb.cz

Zprávy památkové péče č. 74/2014/4

Autoři Andrej Žiarovský Valburga Vavřinová se, na základě studia bohatého fotografického materiálu, věnují životu a kariéře Johannese prince z Liechtensteinu (1873-1959), v článku „*Kapitán řadové lodě válečného c. a k. námořnictva Johannes von und zu Liechtenstein svědectvím objektivu*“. Princ sloužil v námořnictvu Rakousko-Uherska, ve kterém se díky svým velitelským a taktickým schopnostem vypracoval do vysokých funkcí (velitel torpédoborce S. M. S. Csepel) a dosáhl hodnosti kapitána řadové lodě.

Princ Johannes z Liechtensteinu na fotografiích z doby počátku a konce jeho námořní kariéry (1918)

Za vítězství v bitvě v Otrantském průlivu (14. 5. 1917) získal Řád železné koruny 3. třídy s vojenskou dekorací. Díky své oblíbě a autoritě u námořníků, se mu v roce 1917 podařilo na několika lodích zvládnout vzpouru v Boce Kotorské. Těsně před zánikem monarchie byl císařem Karlem I. přijat za rytíře řádu Zlatého rouna. Do roku 1945 žil na zámku v Zahrádkách.

Národní památkový ústav, Zprávy památkové péče, ročník 74, č. 4, 2014, str. 329-338

Marie Nostitzová, akvarel jako svědek

Akvarely hraběnky Marie Nostitzové (1902-1980) zobrazují především interiéry a exteriéry rodinných sídel Nostitzů, ale také jejich příbuzných a přátel. Mezi nimi nás zaujal akvarel z roku 1942 zobrazující poklidnou atmosféru rodiny její tety Marie. Na obrázku vidíme salon zámku Zahrádky u České Lípy a v něm čtoucí si princeznu Marii a prince Johannese a Emanuela z Liechtensteinu.

Jan Štěpánek, *Marie Nostitzová, akvarel jako svědek* Nakladatelství Machart, česko-německé vydání, 2013, 48 stran, cena 179 Kč.

PŘIPRAVUJEME

LIECHTENSTEINOVÉ V ČESKÝCH ZEMÍCH, Stručná historie a současnost knížecího rodu Liechtensteinů a Lichtenštejnska, Pavel Juřík, 32 stran, české, anglické a německé vydání

Publikace, vydaná k životnímu jubileu lichtenštejnského vládnoucího knížete Hanse-Adama II., přináší základní informace pro zájemce o historii rodu Liechtensteinů a Lichtenštejnska, na základě nejnovějších poznatků českých a zahraničních historiků. - Publikace bude zdarma ke stažení z webu HSL koncem dubna.

LIECHTENSTEINOVÉ, Historie a sídla knížecího rodu, Pavel Juřík, Libri, 380 stran, české vydání

Kniha navazuje na úspěšnou publikaci autora „*Moravská dominia Liechtensteinů a Dietrichsteinů*“ (Libri 2009). Doplněny jsou nejnovější poznatky historiků ke starším i novějším dějinám, historie je popsána až do roku 2014.

Nově jsou v knize zařazeny informace o panstvích rodu ve Slezsku (Opavsko a Krnovsko) a podrobnější informace o konfiskaci majetků lichtenštejnských občanů v ČR v roce 1945. - Kniha vyjde v květnu 2015 – informace o křtu knihy naleznete na internetových stránkách HSL.

Prameny, fotografie a redakce: Pavel Juřík
e-mail: info@hs-liechtenstein.cz